

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

รูปแบบของอาชญากรรมมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้การประกอบอาชญากรรมมีการพัฒนาไปสู่อาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การก่อการร้ายข้ามชาติ (Transnational Terrorism) การค้ายาเสพติดข้ามชาติ (Transnational Drug Trade) เป็นต้น โดยมีลักษณะการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน และปกปิดเป็นอย่างดี ทำให้เป็นอุปสรรคในการติดตาม รวมถึงใช้บังคับกฎหมายกับอาชญากรเหล่านั้นของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าวแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ (Government Officials) ซึ่งอาจรู้เห็นในการกระทำความผิด ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะใช้บังคับกฎหมายให้มีประสิทธิภาพ จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการฟอกเงินซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการนำเงินที่ได้มาไปใช้ก่ออาชญากรรมต่อไปได้

การฟอกเงิน¹ (Money Laundering) นั้นอาจมีวิธีได้หลายกรณี โดยอาชญากรมักจะนำเงินที่มิชอบด้วยกฎหมายเข้ามาฟอกในสถานที่ที่มีการทำธุรกรรมตามปกติที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยเฉพาะธนาคารและสถาบันการเงินอื่น ๆ เพราะเป็นช่องทางสำคัญที่จะทำให้เงินที่มิชอบด้วยกฎหมายที่ได้มาจากการกระทำอาชญากรรมเปลี่ยนแปลงเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมายทั่วไปได้ หากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้น ธนาคารหรือสถาบันการเงินก็กลายเป็นเครื่องมือในการฟอกเงินของอาชญากรไปโดยไม่รู้ตัว² ปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องใช้มาตรการทางกฎหมาย เพื่อทำลายระบบการเงินของอาชญากร โดยหลายประเทศวางหลักเกณฑ์ว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอาจเป็นอาชญากรรมที่อาศัย

¹ การฟอกเงิน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเงินที่ได้มาโดยการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือได้มาโดยไม่สุจริตให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย หรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นกระบวนการปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้เงินรายได้นั้นกลายเป็นแหล่งรายได้ที่ถูกกฎหมาย หรือเป็นกระบวนการทำให้เงินสกปรกให้เป็นเงินสะอาด ดูรายละเอียดใน นิพนธ์ อักษรกาญจน์. (2555). **ปัญหาธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542**. เอกสารวิชาการอบรมหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น สำนักงานศาลยุติธรรม. หน้า 4.

² นิกร เกตุกุล. (2543). การป้องกันการปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: Translator at law.com. หน้า 117-118.

เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ³ (Economic Crime) ล้วนแล้วแต่มุ่งหวังเงินได้จำนวนมหาศาลเป็นผลตอบแทน เงินได้เหล่านี้ส่วนหนึ่งถูกนำไปใช้ในกิจการอาชญากรรมส่วนหนึ่งอาจถูกนำไปใช้ในการสร้างอิทธิพลในวงราชการและการเมือง และส่วนที่เหลืออาจถูกนำไปลงทุนในธุรกิจประเภทต่าง ๆ ผลสุดท้ายเงินได้จากการดำเนินการเหล่านี้ก็จะถูกนำไปใช้เป็นต้นทุนในการหวนกลับไปประกอบอาชญากรรมขึ้นมากยิ่งขึ้นก่อให้เกิดเป็นวงจร การประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุมป้องกันและปราบปราม⁴

การศึกษาเรื่องกฎหมายฟอกเงิน จึงมีความสำคัญซึ่งเป็นกฎหมายที่ประเทศซึ่งเจริญแล้วทั่วโลกได้แก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยมีหลักสำคัญอยู่ว่า จะต้องมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด ซึ่งเป็นการตัดแรงจูงใจในการกระทำความผิดโดยตรง⁵

วิเคราะห์แล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นมาตรการทางกฎหมายในการทำลายระบบการเงินที่มีขอบด้วยกฎหมายของอาชญากรเนื่องจากผู้ประกอบอาชญากรรม หรือเป็นอาชญากรซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประเภทได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นมากระทำในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการฟอกเงินเพื่อเป็นการนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ทำให้ยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดเหล่านั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว⁶ กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-Money Laundering Act) จึงได้กำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อดำเนินการในการใช้บังคับกฎหมายนี้ กล่าวคือ ให้มีสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Office of Prevention and Suppression of Money Laundering) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการใช้บังคับกฎหมาย

โดยหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่ง

³ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป ได้แก่ พฤติกรรมการกระทำผิดสังเกตุได้ยาก เนื่องจากผู้กระทำความผิดสามารถปกปิดอำพรางพฤติการณ์การกระทำผิดได้อย่างแนบเนียน ผู้กระทำความผิดมีความสามารถ มีความรู้ความชำนาญในการกระทำความผิด มีการกระทำเป็นองค์กรและเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย สลับซับซ้อน และมีพฤติการณ์กระทำความผิดแอบแฝงอยู่กับการประกอบกิจการทางเศรษฐกิจ ดูรายละเอียดใน พิพัฒน์ เต็งถาวร. (2543). การฟอกเงินกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 45.

⁴ ชัยนันท์ แสงปุดตะ. (2541). กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดมูลฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 2

⁵ สุรพล ไตรเวทย์.(2548).คำอธิบายกฎหมายฟอกเงิน ปัญหา ข้อเท็จจริง. กรุงเทพฯ:วิญญูชน. หน้า 6.

⁶ บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

องค์กรระหว่างประเทศ ที่ชื่อว่า คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ได้วางหลักมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเงินนั้นเป็นรายได้จากการก่ออาชญากรรม หรือเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินการก่อการร้าย ให้สถาบันการเงิน และผู้ประกอบการวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน รายงานธุรกรรมที่สงสัย หรือเหตุอันควรสงสัยต่อหน่วยงานข่าวกรองทางการเงิน (Financial Intelligence Unit: FIU) ทั้งนี้ในประเทศไทย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีการรายงานธุรกรรม⁷ และรวบรวมข้อมูลการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย⁸ โดยกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังต่อไปนี้

1) สถาบันการเงิน⁹

⁷ มาตรา 3 นิยามคำว่า “ธุรกรรม” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรม สัญญาหรือการดำเนินการใด ๆ กับผู้อื่น ทางการเงิน ทางธุรกิจ หรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน

⁸ มาตรา 3 นิยามคำว่า “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” หมายความว่า ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการพยายามกระทำธุรกรรมดังกล่าวด้วย

⁹ มาตรา 3 นิยามคำว่า “สถาบันการเงิน” หมายความว่า

(1) ธนาคารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ และธนาคารตามที่ได้มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ

(2) บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ และบริษัทหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(3) บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม

(4) บริษัทประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต และบริษัทประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย

(5) สหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เฉพาะสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินการซึ่งมีมูลค่าหุ้นรวมตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไปและมีวัตถุประสงค์ดำเนินการเกี่ยวกับการรับฝากเงิน ให้กู้ ให้สินเชื่อบริการหรือรับจำหน่ายทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินต่าง ๆ โดยวิธีใด ๆ

(6) นิติบุคคลที่ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2) สำนักงานที่ดิน¹⁰

3) ผู้ประกอบอาชีพตามที่กฎหมายกำหนด¹¹

บุคคลดังกล่าวข้างต้นนั้น มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรม หรือให้ข้อมูลต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้สามารถพิสูจน์ทราบถึงแหล่งที่มาของเงิน หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่นำมาใช้ประกอบธุรกรรมทำให้การติดตามและตรวจสอบการฟอกเงินเป็นไปได้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ยังทราบถึงความเคลื่อนไหวของกระแสเงินตราภายในประเทศและเงินตราที่ไหลเวียน โดยการนำเข้าหรือส่งออกไปนอกประเทศได้อีกด้วย¹²

การรายงานธุรกรรมต่าง ๆ เป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปวิเคราะห์ และใช้ดำเนินกระบวนการตรวจสอบแหล่งที่มา ความสัมพันธ์ และความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงไปยังผู้ที่กระทำ ความผิดต่อกฎหมาย (The offender) ดังนั้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงมีมาตรการให้ความคุ้มครองสิทธิบุคคลดังกล่าวอันมีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรม กล่าวคือ การรายงานธุรกรรมซึ่งผู้รายงานกระทำโดยสุจริต หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใด ผู้รายงานไม่ต้องรับผิดชอบ¹³ ซึ่งการรับผิดชอบดังกล่าวรวมถึงความรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ความรับผิดทางอาญา ความรับผิดทางวินัยหรือตามกฎหมายอื่นใด แต่ถ้าเป็นการรายงานโดยไม่สุจริต (Reporting in Bad Faith) แล้ว ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้มีความคุ้มครองที่สุจริต เพื่อให้ผู้รายงานมีความมั่นใจในการดำเนินการ หรือให้ข้อมูลกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มากยิ่งขึ้น และไม่ต้องกังวลใจว่าผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการรายงานจะมาดำเนินคดี

¹⁰ มาตรา 15 หมายถึง สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา และสำนักงานที่ดินอำเภอ

¹¹ ผู้ประกอบอาชีพตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 16 คือ ผู้ประกอบวิชาชีพที่ปรึกษาเกี่ยวกับการลงทุน ผู้ค้าอัญมณี ผู้ให้เช่าซื้อรถยนต์ นายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ผู้ค้าขายของเก่า ผู้ให้สินเชื่อที่มีใช้สถาบันการเงิน ผู้ให้บริการบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้สถาบันการเงิน ผู้ให้บริการบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงิน ผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

¹² สีนานาท ประยูรรัตน์. (2542). **คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: ส.เอเชียเพลส. หน้า 102-103.

¹³ มาตรา 19 การรายงานตามมาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16 ซึ่งผู้รายงานกระทำโดยสุจริต หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล ใดผู้รายงานไม่ต้องรับผิดชอบ

(Prosecution) กับตนเองได้ เมื่อได้รายงานไปแล้ว¹⁴

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดช่องทางการรับรายงานข้อมูล หรือธุรกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางอื่น กล่าวคือ การเปิดช่องทางรับข้อมูลการทำธุรกรรมจากการมีส่วนร่วมของประชาชนคนทั่วไป อันเกี่ยวเนื่องกับการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้¹⁵ รวมถึงช่องทางที่ให้กรรมการธุรกรรม เลขานุการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจสอบถาม หรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise) แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา¹⁶ อย่างไรก็ตาม การให้รายงานธุรกรรม หรือข้อมูลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยดังกล่าวข้างต้นนี้ กลับไม่ได้ระบุให้ความคุ้มครองสิทธิโดยกฎหมายแก่บุคคลกลุ่มดังกล่าวได้อย่างเท่าเทียมกันกับผู้รายงานกลุ่มซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 19 กล่าวคือ กลุ่มผู้รายงานที่เป็นส่วนราชการ องค์กร (Organization) หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกและเป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดีได้ รายงานโดยสุจริตแล้ว จะไม่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเช่นเดียวกับสถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน หรือผู้ประกอบอาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

¹⁴ สีหนาท ประยูรรัตน์. (2544). คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วินเนอร์เอเซีย เทค จำกัด. หน้า 127.

¹⁵ มาตรา 40 ให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ปปง.” ขึ้นเป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระและเป็นกลาง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑๗๑ ๑๗๑

(3/5) ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

๑๗๑

๑๗๑

¹⁶ มาตรา 38 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการธุรกรรม เลขานุการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขานุการมีอำนาจดังต่อไปนี้

1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

อาชญากร (Criminal) หรือผู้กระทำความผิดมีการพัฒนาวิธีการฟอกเงินให้มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น เช่น การใช้ตัวแทนเป็นผู้ถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินแทนผู้กระทำความผิด หรือวิธีการทำธุรกรรมอำพราง เป็นต้น ย่อมส่งผลให้อาชญากร หรือผู้กระทำความผิด สามารถใช้ช่องทางในการนำเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด ไปใช้ หรือแปรสภาพ หรือเก็บรักษา หรือชุกซ่อนทรัพย์สินในที่ต่าง ๆ ดังนั้น การรายงานธุรกรรมที่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเฉพาะผู้รายงานเพียงบางส่วนตามที่กฎหมายข้างต้น ได้แก่ สถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน และผู้ประกอบการอาชีพตามที่กฎหมายกำหนด จึงอาจเป็นข้อจำกัด (Limitation) ในการรับรายงานข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่ต้องสงสัยที่เป็นข้อมูลเชิงลึกและมีความสมบูรณ์เพียงพอต่อการวิเคราะห์การกระทำความผิดของอาชญากร และทำให้เจ้าพนักงานของรัฐไม่สามารถใช้บังคับกฎหมายกับผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวเพื่อบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายและมีมาตรฐานในการบังคับใช้กฎหมายอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงจำเป็นต้องพัฒนาการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่ผู้รายงานข้อมูลธุรกรรมทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบุคคลภายนอก (บุคคลทั่วไปที่กฎหมายมิได้กำหนดหน้าที่ให้ต้องรายงานธุรกรรม) ซึ่งข้อมูลของบุคคลภายนอกดังกล่าวอาจมีข้อมูลที่สำคัญของผู้กระทำความผิด อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการตรวจสอบและใช้ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ให้ข้อมูลซึ่งไม่มีหน้าที่ ศึกษากรณีบุคคลภายนอกที่ให้เบาะแสธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม และการคุ้มครองสิทธิผู้ให้ข้อมูล
- 3) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรายงานธุรกรรม และการคุ้มครองสิทธิผู้ให้ข้อมูล
- 4) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ให้ข้อมูลซึ่งไม่มีหน้าที่ ศึกษากรณีบุคคลภายนอกที่ให้เบาะแสธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และเปรียบเทียบกับหลักการของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

5) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิผู้ให้ข้อมูล และรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 19 วางหลักเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิสำหรับผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมทางการเงิน หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยกลุ่มบุคคลดังนี้ (1) สถาบันการเงิน (2) สำนักงานที่ดิน (3) ผู้ประกอบอาชีพตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งหากบุคคลกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้รายงานกระทำโดยสุจริต และหากเกิดความเสียหายแก่บุคคลใด บุคคลดังกล่าวซึ่งรายงานไม่ต้องรับผิด (No Liability) อันเป็นการได้รับความคุ้มครองสิทธิตามบทบัญญัติมาตรา 19 แต่กรณีการรายงานธุรกรรมทางการเงิน หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยบุคคลภายนอกกลุ่มอื่นนอกจากกลุ่มบุคคลที่กล่าวข้างต้น ซึ่งผู้รายงานข้อมูลที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือผู้ให้เบาะแส หรือผู้ที่ได้ให้ข้อมูลตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ตามบทบัญญัติมาตรา 38 ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กลับมีเพียงมาตรการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาเท่านั้น และไม่มีบทบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิด้านอื่น เช่นเดียวกับกลุ่มบุคคลผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรม ซึ่งอาจส่งผลให้สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินไม่อาจได้รับรายงานธุรกรรมทางการเงิน หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงควรวางหลักการคุ้มครองสิทธิแก่บุคคลภายนอกที่ให้ข้อมูล หรือให้เบาะแส ธุรกรรมทางการเงิน หรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย กับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้รายงานกลุ่มอื่นได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เช่นเดียวกับกลุ่มบุคคลผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรมตามกฎหมาย มาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ด้วย เพื่อให้เกิดสภาพบังคับของกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นประโยชน์ในการ ได้รับข้อมูลทางการเงินเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ดำเนินคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะมุ่งเน้น วิเคราะห์ถึงมาตรการคุ้มครองตามกฎหมาย เพื่อให้รองรับวิธีการรายงานธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยศึกษาเฉพาะการรายงาน และการตรวจสอบธุรกรรมที่ต้องสงสัยว่าได้จากการ

กระทำความผิด จากการรายงานของบุคคลภายนอก รวมถึงปัญหาของมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้รายงาน ด้วยบทกฎหมาย หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ ผลกระทบ แนวทางในการแก้ไขปัญหาและความเหมาะสม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดปรับปรุงการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายใช้ต่อไป

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาใช้วิธีการศึกษาแบบวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาจากตัวบทกฎหมาย หลักกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ โดยนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้มานั้นเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้หลักกฎหมาย หลักตรรกวิทยา และหลักปรัชญาเป็นเครื่องมือในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลเป็นข้อเสนอแนะต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ให้ข้อมูลซึ่งไม่มีหน้าที่ ศึกษากรณีบุคคลภายนอกที่ให้เบาะแสธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 2) ทำให้เข้าใจแนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม และการคุ้มครองสิทธิผู้ให้ข้อมูล
- 3) ทำให้เข้าใจมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรายงานธุรกรรม และการคุ้มครองสิทธิผู้ให้ข้อมูล
- 4) ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ให้ข้อมูลซึ่งไม่มีหน้าที่ กรณีบุคคลภายนอกที่ให้เบาะแสธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และเปรียบเทียบกับหลักการของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 5) ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองสิทธิผู้ให้ข้อมูล และรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542